

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS
SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 4 IR 10⁴ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIIP-2129 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO
ĮSTATYMO NR. I-1418 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIIP-2130“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-538(2)) (TAIS NR. 21-22615(3))

2021-07-12 Nr. NV-1623

Vilnius

Projekto rengėja: Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas: Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narės R. Morkūnaitės-Mikulėnienės teikiamų Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių ir Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo projektų, kuriais siūloma įtvirtinti nuostatą, kad duomenys apie veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui skirtas ir panaudotas lėšas, būtų vieši.

Dabartinė situacija: 2021 m. vasario 17 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-46 Vyriausybės buvo paprašyta pateikti išvadą dėl Seimo narės R. Morkūnaitės-Mikulėnienės 2018 m. gegužės 11 d. registruotų Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4 ir 10⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2129 (toliau – įstatymo projektas Nr. 1) ir Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2130 (toliau – įstatymo projektas Nr. 2).

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

- papildyti Vietos savivaldos įstatyme numatytą viešumo principą, nurodant, kad savivaldybė savo interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaušina informaciją apie jos ir jos kontroliuojamų įmonių suplanuotas ir panaudotas lėšas, skirtas veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui;
- į Vietos savivaldos įstatymą įtraukti nuostatą, kad savivaldybės metiniame finansiniame plane numato lėšas savivaldybės veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui; šiomis lėšomis apmokėta viešoji informacija yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija; dalis suplanuotų lėšų yra skiriama savivaldybės tarybos mažumos (opozicijos) veiklos viešinimui, o jos dydis būtų nustatomas proporcingai savivaldybės tarybos narių, priklausančių mažumai (opozicijai) skaičiui.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma numatyti, kad valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų duomenys apie visuomenės informavimui skirtas ir panaudotas lėšas, sudarytas sutartis, informacijos rengėjus bei paslaugos teikėjus yra vieša ir skelbiama šių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse. Taip pat įtvirtinti nuostatą, kad viešoji informacija, apmokėta valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų lėšomis, yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija. Tokios viešosios informacijos žymėjimo ir duomenų skelbimo tvarką nustato Vyriausybė.

Vyriausybė 2019 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 324 jau yra teikusi išvadą dėl šių įstatymų projektų, kuria siūlė pritarti įstatymų projektų tikslui – sukurti prielaidas didesniai valstybės ir

savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos viešumui, tačiau nepritarti šiais įstatymų projektais siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl nurodytų priežasčių.

Projekto esmė: Projektu **siūloma pritarti** įstatymo projekto Nr. 1 **tikslui** – sukurti prielaidas didesniai savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos viešumui, **tačiau siūlyti jo nesvarstyti** dėl šių priežasčių:

- informacijos skelbimas savivaldybių interneto svetainėse yra ne Vietos savivaldos įstatymo, o specialiojo įstatymo – Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo įgyvendinamojo teisės akto – Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ (toliau – nutarimas Nr. 480) reguliavimo dalykas. Vidaus reikalų ministerijos šiuo metu parengtame nutarimo Nr. 480 pakeitimo projekte *inter alia* siūloma nustatyti pareigą įstaigoms skelbti informaciją apie lėšas, skirtas įstaigos veiklai viešinti, pateikiant nuorodą į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje esančią informaciją. Jei Visuomenės informavimo įstatyme nurodyti subjektai (valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos (išskyrus mokslo ir studijų institucijas bei švietimo įstaigas), taip pat juridiniai asmenys, kurių steigėjas, dalininkas ar akcininkas yra valstybė ar savivaldybė, jų institucijos ar įstaigos) rengs informaciją, kuri bus skleidžiama pasitelkus viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus, vadovaujantis įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 14 punkto b papunkčiu, duomenys apie viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo lėšas, gautas sandorio ar administracinio akto pagrindu, kurių šaltinis yra valstybės ar savivaldybės biudžetas ar kitas valstybės ar savivaldybės įsteigtas fondas, valstybės ar savivaldybės įmonė, valstybės ar savivaldybės valdoma ar kontroliuojama bendrovė ar šios bendrovės valdoma ar kontroliuojama dukterinė bendrovė, taip pat kitas juridinis asmuo, kurio dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 50 procentų balsų arba skiria daugiau kaip pusę jų valdymo organų narių, bus kaupiami ir viešai neatlygintinai skelbiami Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje;
- Vietos savivaldos įstatymas nustato strateginio planavimo savivaldybėje organizavimo etapus. Savivaldybės veiklos viešinimas yra viena iš strateginio planavimo savivaldybėje proceso veiklų, šiai veiklai skiriami savivaldybės biudžeto asignavimai, todėl įstatymo projektu siūloma nuostata, kad savivaldybės biudžete turi būti numatytos lėšos savivaldybės veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui vertintina kaip perteklinė;
- įvertinus Konstitucijos ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatas, konstatuotina, kad visa savivaldybės taryba kolegialiai atsako už savo veiklos rezultatus, be to, savivaldybės tarybos narių, priklausančių opozicijai, skaičiaus ir savivaldybės tarybos narių, priklausančių daugumai, skaičiaus santykis praktikoje nuolat kinta ne tik per savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpį, bet ir per kalendorinius metus. Todėl diferencijuoti savivaldybės tarybos daugumos ir mažumos (opozicijos) veiklos viešinimą ar jo finansavimą nėra racionalu.

Projektu **siūloma iš esmės pritarti** įstatymo projektui Nr. 2 ir pasiūlyti Seimui jį **tobulinti pagal šias pastabas:**

- informacijos skelbimas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse yra nutarimo Nr. 480 reguliavimo dalykas. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1.1

papunktyje pateiktą informaciją, kad jau parengtame nutarimo Nr. 480 pakeitimo projekte *inter alia* siūloma nustatyti pareigą įstaigoms skelbti informaciją apie lėšas, skirtas įstaigos veiklai viešinti, pateikiant nuorodą į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje esančią informaciją, siūlytina išbraukti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2130 1 straipsniu siūlomo pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį;

- visuomenė turėtų būti informuojama ne tik apie tai, kuris visuomenės informavimo priemonės turinys yra užsakytas viešojo sektoriaus subjekto, bet ir apie konkretų šio turinio užsakovą, todėl siūlytina pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies antrą sakinį nuostata dėl privalomo viešosios informacijos užsakovo (valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos) nurodymo ir, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus teisėkūros tikslingumo ir proporcingumo principus, siūlytina atsisakyti šios įstatymo nuostatos detalizavimo Vyriausybės tvirtinamame teisės akte, nes esminės nuostatos, užtikrinančios tinkamą visuomenės informavimą, jau būtų įtvirtintos pačiame įstatyme.

Derinimas: Projektas teiktas derinti Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų, Finansų ministerijai bei Kultūros ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijai. Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų bei Finansų ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Projektas patikslintas pagal Kultūros ministerijos pateiktas pastabas ir suderintas darbo tvarka.

Atsižvelgiant į teisinio reglamentavimo pokyčius (taip pat ir parengtus teisės aktų projektus), susijusius su projekte teikiama argumentacija ir formuluojama Vyriausybės pozicija, pateiktas patikslintas projektas.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms: Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatoms.

Dalykinio vertinimo išvada:

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta 2021 m. kovo 17 d.

Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

Audrius Kasinskas, tel. +37070663733, el. p. audrius.kasinskas@lrv.lt